

Anni Tuure

MIKKELIN KOULUNUORISOTYÖNTE- KIJÄT JA KOULUPUDOKKUUS

Opinnäytetyö

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Yhteisöpedagogikoulutus

2023

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Yhteisöpedagogi (AMK)
Tekijä	Anni Tuure
Työn nimi	Mikkelin koulunuorisotyöntekijät ja koulupudokkuus
Toimeksiantaja	Lyseon koulu, sairaalaopetus
Vuosi	2023
Sivut	36 sivua, liitteitä 1 sivu
Työn ohjaaja	Salovaara-Pitkänen Hanne

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata, mitä työmenetelmiä Mikkelin koulunuorisotyöntekijät käyttävät koulupudokkaiden kanssa sekä millaisena koulupudokkuus näyttäytyy heille. Opinnäytetyö keskittyy 7.–9.-luokkalaisiin. Opinnäytetyöllä selvitettiin konkreettinen kuva koulunuorisotyöntekijöistä koulupudokkaiden kanssa. Tutkimuskysymysten avulla selvitettiin koulunuorisotyöntekijöiden kokemuksia koulupudokkuudesta, miten ilmiönä koulupudokkuus heille näyttäytyy, mitä työmenetelmiä koulunuorisotyöntekijät käyttävät sekä millaisessa moniammatillisessa yhteistyössä he toimivat.

Aineisto kerättiin haastattelemalla neljää Mikkelin yläkouluissa työskentelevää koulunuorisotyöntekijää. Aineisto kerättiin teemahaastatteluissa, joissa haastateltaville esitettiin avoimia kysymyksiä. Teemahaastattelu oli jaettu kahteen osaan: millaisena koulupudokkuus näyttäytyy koulunuorisotyöntekijöiden silmin ja millaisia työtapoja koulunuorisotyöntekijät käyttävät koulupudokkaiden kanssa työskennellessään.

Opinnäytetyön tulokset jakautuivat tutkimuskysymysten mukaisesti Mikkelin koulunuorisotyöntekijöiden näkemykseen työmenetelmistä koulupudokkuuden parissa, ilmiöstä sekä miten he sen näkevät. Koulunuorisotyöntekijät kuvailevat kokemuksiaan koulupudokkaista ja mitä työmenetelmiä he ovat käyttäneet koulupudokkaiden kanssa yksilö- ja ryhmätasolla. Mikkelin koulunuorisotyöntekijät tuovat esille tärkeimpänä asiana luottamussuhteen luomisen nuorien kanssa.

Mikkelin koulunuorisotyöntekijöiden tärkeimpiä edellytyksiä ovat luottamuksen sekä hyvän keskustelusuhteen luominen nuoriin. Koulupudokkaat ja heidän asiansa ovat Mikkelin koulunuorisotyöntekijöille tärkeitä. Yhteistyön merkitys nousee esille koulunuorisotyöntekijöiden työssä. Koulunuorisotyöntekijöiden ammattitaitoa hyödynnetään ja heitä otetaan mukaan pudokkaiden auttamiseen monipuolisesti. Tuloksia voidaan hyödyntää koulunuorisotyöntekijöiden työn lisäksi muissakin koulupudokkasiin liittyvissä asioissa.

Asiasanat: koulunuorisotyöntekijä, yläkoulu, moniammatillisuus, koulupudokas, koulu

Degree title	Bachelor of Humanities
Author (authors)	Anni Tuure
Thesis title	Mikkeli's school youth workers and dropout
Commissioned by	Lyseo School, hospital school instruction
Time	2023
Pages	36 pages, 1 pages of appendices
Supervisor	Salovaara-Pitkänen Hanne

ABSTRACT

The purpose of the thesis was to describe the working methods used by Mikkeli's school youth workers with school dropouts and how school dropout appears to them. The thesis focuses on the 7th and 9th graders. The objective of the thesis was to give a concrete picture of young people who have school dropping and youth worker, who work with them. The thesis examines the youth workers working methods and knowledge about the school dropouts. The objective of this thesis is to review the work approach with the school dropouts, how the phenomenon is seen, how they see it and which working methods are used and what kind of multiprofessional cooperation they do.

The study was qualitative, and four outreach school youth workers in city of Mikkeli were interviewed. The data was collected by using both open questions and theme interviews with an inductive approach. The results were divided into two areas which are: How school dropouts show up to school workers and what kind of working practices they use with school dropouts.

School youth workers describe their experiences about school dropouts in individual and group level and working methods with them. Mikkeli's youth workers say that the most important thing is relationship of trust.

The key elements are confidence and a good conversation with young people are the most important things in Mikkeli. The importance of cooperation is highlighted in the work of school youth workers. The skills of school youth workers will be utilised and involved in helping those who are school dropouts range of ways. The results correspond to research questions and can be considered reliable. The results show a lot of similarity between schools and work with school dropout is evident. This research can be used to other issues related to school dropouts.

Keywords: youth work, school youth work, upper comprehensive school, school dropout, multi-professionalism, school

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	KOULUNUORISOTYÖ	7
2.1	Koulunuorisotyöntekijä	7
2.2	Koulunuorisotyö oppilaitoksissa	8
2.3	Työ koulupudokkuuden kanssa.....	9
3	KOULUAKÄYMÄTTÖMYYS.....	10
3.1	Kouluakäymättömyyden taustatekijät	10
3.2	Koulupudokas	12
3.3	Aiemmat tutkimukset	12
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	14
4.1	Tutkimuksen kohde ja kohdejoukko.....	14
4.2	Tutkimuskysymykset	15
4.3	Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä	15
4.4	Aineistonkeruuprosessi	16
4.5	Aineisto ja analyysi	18
5	TULOKSET	19
5.1	Koulupudokkuuden näyttäytyminen koulunuorisotyöntekijän silmin	19
5.2	Koulupudokkuuden näyttäytyminen koulunuorisotyöntekijöille ilmiönä	21
5.3	Koulunuorisotyöntekijän rooli	22
5.4	Koulunuorisotyöntekijän käyttämät työmenetelmät	24
5.4.1	Yksilöohjaus koulunuorisotyöntekijän työmenetelmänä.....	24
5.4.2	Pienryhmätoiminta koulunuorisotyöntekijöiden työmenetelmänä	25
5.4.3	Moniammatillinen yhteistyö	27
6	POHDINTA.....	28
6.1	Johtopäätökset ja tulosten pohdinta	28
6.2	Tutkimustulosten luotettavuuden arviointi.....	31
6.3	Opinnäytetyön prosessin pohdinta ja jatkotutkimusehdotukset	32
	LÄHTEET	33

LIITTEET

Liite 1. Teemahaastattelurunko

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössäni tarkastelen Mikkelin koulunuorisotyöntekijöiden työtä koulupudokkaiden kanssa. Koulupudokkuus on valtakunnallinen ilmiö. Opinnäytetyöni keskittyy Mikkelin neljään yläkouluun. Perehdyn koulujen nuorisotyöntekijöiden tekemään työhön 7.–9.-luokkalaisten nuorten kanssa. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, millaisia työtapoja koulunuorisotyöntekijät käyttävät koulupudokkaiden kanssa.

Kouluakymättömyys on huolestuttava, yleinen ilmiö. Kouluterveyskyselyn 2020 kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisista noin neljällä prosentilla oli viikoittaisia selvittämättömiä poissaoloja. Poissaoloista aiheutuu ylimääräisiä kuluja kouluille. Opettajat tekevät poissaolleille nuorille räätälöityjä opetusratkaisuja, joiden tarkoitus on pyrkiä varmistamaan päättötodistuksen saaminen. (Määttä, Pelkonen ym. 2020, 6.)

Opinnäytetyössä perehdytään sellaisiin Mikkelin kouluihin, joissa työskentelee koulunuorisotyöntekijöitä. He pyrkivät olemaan helposti lähestyttäviä ja turvallisia aikuiskontakteja sekä pyrkivät vahvistamaan nuorten kiintymistä kouluun. Nuorisotyöntekijän toiminnan tarkoitus kouluissa on lisätä nuorten kouluviihtyvyyttä ja kouluuyhteisöön kuulumisen tunnetta sekä nuoren osallisuutta koulussa.

Koulunuorisotyöntekijöiden tavoitteena on vakiinnuttaa koulunuorisotyö osaksi monialaisia nuorille suunnattuja palveluita. Toimintaa kehitetään nuorten ja heidän kanssaan toimivien tarpeiden mukaisesti. Koulunuorisotyöntekijät toimivat osana laajaa verkostoa kouluissa sekä sen ulkopuolella. Opinnäytetyössä hyödynnetään myös OKM:n hanketta. Hankkeen tavoitteena on vähentää koulupudokkaiden määrää.

Opinnäytetyössäni kerään materiaalia haastatteleamalla nuorisotyöntekijöitä, jotka toimivat koulupudokkaiden kanssa. Haen haastatteluillani lisää tietoutta, miten nuorisotyöntekijä voi auttaa koulupudokkaita, jotta nuorten koulunkäynti onnistuisi omassa koulussa. Haen myös haastatteluillani lisää materiaalia ja tietoutta muille, miten nuorisotyöntekijän työtä voi hyödyntää. Opinnäytetyö-

prosessi sai alkunsa syksyllä 2022 ja haastattelut toteutettiin neljälle koulunuorisotyöntekijälle tammikuussa 2023 Teams- sovelluksen kautta. Opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Avoimien kysymysten avulla aineiston kerääminen toimi työssäni lähtökohtana teemahaastattelulle.

Opinnäytetyöni on rajattu Mikkelin alueelle. Ammattilaisten näkökulma on lähtökohtana opinnäytetyössäni. En haastattele itse koulupudokkaita, sillä aihe on varmasti arka tälle ryhmälle.

2 KOULUNUORISOTYÖ

2.1 Koulunuorisotyöntekijä

Suomessa kunnallinen nuorisotyön vakiintuminen tapahtui 1940-luvun puolella välissä. Jo tällöin nähtiin nuorisotyön olevan lähellä koulujen kasvatus-työtä sekä samalla huomattiin raja koulun ja nuorisotyönvälillä. (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 19.)

Koulunuorisotyöntekijä on kiireetön aikuinen, joka kohtaa työssään nuoria koulun arjessa, ohjaa ryhmiä, järjestää välituntitoimintaa oppilaiden kanssa yhdessä sekä kehittää monialaista yhteisöllisyyttä. (Jyväskylä s.a.). Koulunuorisotyöntekijän lähtökohta työssä on nuoren tarpeiden huomioon ottaminen, mahdollisuuden antaminen nuorille sekä kuulla nuoria eri tasoilla heitä koskevissa asioissa. (Lahtinen ks. 2021, 420.)

Nuorisotyöntekijän tehtäviin kuuluu yhteisöllisyyden vahvistaminen. Koulu- maailmassa tämä tarkoittaa erilaisia pienryhmiä, luokkia ja opetusryhmiä, koko koulua, vanhempia, koulun kasvattajayhteisöä sekä lähiympäristöä. Koulunuorisotyöntekijä pyrkii työtavoillaan lisäämään nuorten osallisuutta sekä kehittämään ryhmän ongelmanratkaisutaitoja. (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 25–26.)

Nuorisotyö on oppilaitosten, koulujen ja asuntoloiden arkeen mukautuvaa ja kohtaavaa resurssia. Nuorisotyön tarjoamiin toimintoihin nuori voi osallistua vapaaehtoisesti. Resurssit nuorisotyössä eivät ole aikataulutettua, mutta toiminnan on oltava jäsenettyä. Koulu- ja oppilaitosyhteisössä nuorisotyö tarjoaa nuorille mahdollisuuden kohdata kuuntelevan ja kiireettömän aikuisen ilman arvioivaa tai sanktioivaa roolia formaalin opetustilanteen ulkopuolelta.

Nuorisotyöllä voidaan kohdata yksittäinen nuori tai vertaisryhmä yhteisöllisesti tilanteessa, jossa opetushenkilöstöllä ei ole aikaa antaa tukea. Nuorisotyön tarkoitus on tukea ja täydentää opetustyötä kasvatuskumppanuudessa oppilaitosten ja koulujen muun henkilöstön kanssa. Pedagoginen vastuu on opetushenkilöstöllä. (Kantonen ks. 2021, 6.)

Nuorisotyön keskiössä olevia asioita ovat nuorten elämä, asiat ja sen hallinta. Lisäksi keskeisiä asioita ovat nuorten sosiaalisten suhteiden, siteiden sekä sosiaalisen ympäristön huomioon ottaminen. Nuorisotyöntekijä työskentelee nuorten kanssa ystävällisen ja kannustavan suhteen kautta sekä arvostaa heitä. (Nuorisotutkimusseura 2021.)

Nuorisotyöntekijän kokonaisvaltainen lähestymistapa nuoria kohtaan sisältää kasvatuksen, huolen etiikan, kokonaisvaltaisesti heidän huomioimisensa, nuorten osallisuuden, oikeuksien ja oikeudenmukaisuuden edistämisen. Keskiössä ovat myös puolueettomuus ja kunnioittaminen. (Nuorisotutkimusseura 2021.)

2.2 Koulunuorisotyö oppilaitoksissa

Koulut ja nuorisotyöntekijät ovat tehneet pitkään yhteistyötä. Koulunuorisotyö on yleistynyt 2000-luvulla. Kouluissa huomattiin tarve aikuiselle, jolla olisi aikaa nuorten kohtaamiseen. Koulunuorisotyö on ennaltaehkäisevää ja yhteisöllisyyttä tukevaa. Koulunuorisotyö on nuorisotyön muoto. Nuorisotyöntekijä on koulussa osana arkea. (Ahlberg ym. 2018.)

Koulunuorisotyöntekijä voi olla mukana eri toiminnoissa koulussa. Koulunuorisotyön työmenetelmiä ovat esimerkiksi kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma eli KiVa Koulu, VERSO eli vertaissovittelu, oppilaskunnan hallitus, tukioppilastoiminta, välituntitoiminta, pienryhmätoimintoja ja kasvatustunnit. Nuorisotyöntekijä voi osallistua myös oppitunneille. (Ahlberg ym.2018.)

Koulunuorisotyöntekijä voi olla mukana KiVa kouluhankkeessa pitämällä kyseiseen aiheeseen oppitunteja. KiVa kouluhankkeessa ennaltaehkäisy on kaikkein tärkeintä. Hanke on tehty kouluissa työskentelevien aikuisten käytettäväksi työkalupakiksi, mutta on tärkeää myös huomioida koulun ulkopuolella olevat aikuiset, kuten kouluissa toimivat nuorisotyöntekijät. Nuorisotyöntekijät

tuovat ison osan kiusaamisen ehkäisemiseen, sen havaitsemiseen sekä puutumiseen. (Kantonen ym. 2021.) Restoratiivisia kohtaamisen menetelmiä arjen toimintaan tuo VERSO-ohjelma. Ohjelman tavoitteena on rakentaa arjen konfliktien hallintaan soveltuvia sovittelutoimimalleja. Koulunuorisotyöntekijä voi toimia Verso-ohjaajana. (Ahlberg ym.2018).

Koulurauha-ohjelman tavoitteet ovat kiusaamisen ehkäiseminen, yhteisöllisyyden ja kouluviihtyvyyden lisääminen. Koulunuorisotyöntekijän työkentän tehtäviin kuuluu osittain koulurauhatyö. Tukioppilastoiminta ja opiskeluhuoltoryhmä tukevat myös koulurauhatyötä. (Kantonen ym. 2021.)

Nuorisotyöllisen rakenteen tarjoaa tukioppilastoiminta. Nuorisotyölle tyypilliset piirteet tulevat esille tukioppilastoiminnassa. Toiminnalla luodaan yhteisöllisyyttä aikuisten ja oppilaiden välille. Koulunuorisotyöntekijä voi toimia ohjaamisessa työparina. (Kantonen ym. 2021.)

Koulunuorisotyöntekijän työ kouluissa on tuoda sinne työtettä. Työte on nuorisotyölähtöistä sekä tunnistaa nuorten erilaiset elämäntilanteet. Nuorisotyössä huomioidaan myös nuorten vertaissuhteet sekä nuorisotyöntekijöiden ja nuorten väliset suhteet. (Nuorisotutkimussuhde 2021.)

Tavoitteena koulunuorisotyössä on taata turvallinen kouluyhteisö, jossa nuoret viihtyvät, tulevat toistensa kanssa toimeen sekä oppivat. Tavoitteena on edistää oppilaiden osallisuutta koulussa ja auttaa nuorten ääntä ja mielipiteitä kuuluvaksi. (Jyväskylä s.a.).

2.3 Työ koulupudokkuuden kanssa

Opetus- ja kulttuuriministeriön eli OKM. OKM vastaa Suomen koulutus-, kulttuuri-, tiede-, liikunta- ja nuorisopolitiikasta. OKM on asettanut hallitusohjelman tavoitteeksi vahvistaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen liittyvää lasten, nuorten ja perheiden matalan kynnyksen palveluita osana oikeus oppia-kehittämishjelmaa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021.)

Nuorisotyöntekijät ovat osana OKM:n hanketta, joka on aloitettu 31.1.2022 ja hankkeen toimikausi päättyy 31.12.2023. Valtakunnallista mallia on valmisteltu kehittävän arvioinnin ja pilottien pohjalta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021.)

Hankkeen kehittämistoiminnan keskeisenä tavoitteena on kouluysteistyön valtakunnallisen mallin vakiinnuttaminen ja sijoittaminen sekä koulupoissaolojen vähentäminen. Lisäksi keskeisenä tavoitteena koulunkäyntiin kiinnittymistä ja oppilaiden tukemista. Koulujen edellytysten vahvistaminen perustaitojen saavuttamiseen sekä kehittää tilastoinnin ja seurannan mittareita oppilaiden poissaolojen seurantaan. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön hankkeessa on päätetty muun muassa 17-vuotta täyttäneiden nuorten mahdollisuutta suorittaa oppivelvollisuus eli oppivelvollisuutta laajennetaan. Ehdotettu muutos on tullut voimaan 1.8.2022. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021.) Hallituksessa on myös rakenteilla perusopetuslaissa (26. §:n 2. momenttiin) kohdistuva uudistus, joka koskee taloudellisen suunnittelun linjan sitoutumista kouluysteistyön vakiinnuttamiseen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021.)

3 KOULUAKÄYMÄTTÖMYYS

3.1 Kouluakäymättömyyden taustatekijät

Tärkeä ja merkittävä osa nuoren elämää on säännöllinen koulunkäynti niin sosiaalisista, akateemisista kuin yhteiskunnallisista näkökulmista katsottuna. Kaikkien nuorten kohdalla koulunkäynti ei ole säännöllistä, vaan poissaoloja koulusta kertyy paljon. Koulupoissaolot vaikeuttavat koulusta selviytymistä ja edellyttävät koululta erilaisten tukitoimien järjestämistä. Kouluakäymättömyyttä on tutkittu pitkään. Erityisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana aiheeseen on liitetty merkittävä määrä tutkimusta. Tämä kertoo kouluakäymättömyyden lisääntyneistä vaikeuksista ympäri maailmaa. (Määttä, Pelkonen ym.2020, 7.)

Kouluakäymättömyyttä voidaan tarkastella kahdesta näkökulmasta. Heyne, Gren-Landell, Melvin ja Gentle-Genitty ovat nostaneet esille vaativan erityisen tuen very important person VIP-verkoston kartoituksessa. He ovat puhuneet neljästä eri poissaolotyypistä, joita ovat koulusta kieltäytyminen, pinnaaminen, koulusta vetäytyminen ja kouluympäristöstä poissulkeminen. **Koulusta kieltäytymisellä** tarkoitetaan nuoren vastentahtoisuutta tai kieltäytymistä käydä koulussa. Koulusta kieltäytymiseen liittyy usein myös emotionaalisia vaikeuksia, esimerkiksi ahdistusta tai masennusta. Yleensä vanhemmat ovat tietoisia

poissaoloista ja yrittävät saada nuoren takaisin kouluun. **Pinnaamisella tarkoitetaan** sitä, että nuori on joko yksittäisiltä tunneilta pois, koko päivän pois tai viettää aikaa koulussa ilman tunneille menemistä. Pinnaamiseen on yhdistetty yleensä uhmakkuutta ja käytöshäiriöitä. Vanhemmat eivät ole tietoisia poissaoloista. **Koulusta vetäytymisellä** tarkoitetaan vanhemmista johtuvaa poissaoloa. Esimerkiksi nuoren on pitänyt jäädä kotiin hoitamaan sisaruksia. Vanhemmat voivat myös piilotella kaltoinkohtelua, kokea eroahdistusta tai haluta rankaista nuorta. **Kouluympäristöstä poissulkeminen** on koulun aikaansaama poissaoloa. Tämä voi näkyä kurinpidollisena toimintana. Esimerkiksi koulupäivän keskeytyksenä tai erityistarpeita tarvitsevan nuoren koulunkäyntioikeuksien rajaamisena, kun koululla ei ole tarjota nuorelle riittävästi tukea. (Määttä, Pelkonen ym. 2020, 7.)

Koulusta kieltäytymiselle altistavat tekijät liittyvät oppilaan persoonallisuuden rakenteeseen ja psyykkiseen hyvinvointiin. Oppilaan taipumus negatiiviseen ajatteluun vahvistaa oppilaan käsitystä itsestään muita huonompana oppijana. Tämä voi altistaa alisuoriutumiselle esimerkiksi kokeessa. Tuntemus siitä, että on muita oppilaita huonompi lisää ahdistuneisuutta sosiaalisissa tilanteissa. Ahdistus voi laukaista somaattisia oireita, kuten vatsavaivoja tai päänsärkyä. Tutkimusten mukaan erilaisia somaattisia oireita on 50–80 %:lla koulusta kieltäytyneillä oppilailla. (Palmu, Sergejeff ym.2020, 13.)

Koulun sekä vanhempien on tärkeää reagoida tyypillisimpiin koulunkäynnin ongelmia ennakoiviin hälytysmerkkeihin. Näitä ovat muun muassa useat luvattomat poissaolot, myöhästelyt, vaikeudet palata lomalta takaisin kouluun tai sairauden jälkeen. (Palmu, Sergejeff ym. 2020, 8.)

Kouluakäymättömyyteen yleisimpiä asioita ovat oppilaan kokema ahdistus, masennus, koulun ulkopuoliset asiat vievät mielenkiintoa tai oppilas ei ole kiinnostunut koulusta. Muita vaikuttavia asioita kouluakäymättömyyteen ovat esimerkiksi, että nuorten vuorokausirytmä on sekaisin tai oppilaalla on paljon oireita, joihin ei ole lääketieteellistä selitystä. (Opetushallitus 2023.)

Kouluun kiintyminen on yleiskäsite, jonka avulla yritetään ymmärtää oppilaan kouluun liittyviä tunteita, toimintaa ja ajatuksia. Tiedetään sen olevan positiivisessa yhteydessä lukuisiin akateemisiin ja ei-akateemisiin tekijöihin. Tällaisia

ovat esimerkiksi oppimistulokset, koulun suorittaminen loppuun asti, psyykinen ja fyysinen terveys. Kouluun kiintyminen on kehityksellinen ilmiö. (Virtanen ks. 2020, 22.)

3.2 Koulupudokas

Koulupudokkaalla tarkoitetaan keskeyttämistilastossa peruskoulun oppilasta, joka on keskeyttänyt koulunkäyntinsä ennen oppivelvollisuuden suorittamista, laiminlyönyt oppivelvollisuuttaan kokonaan tai ei suorita koko peruskoulun oppimäärää oppivelvollisuuden aikana. Kokonaan oppivelvollisuutensa laiminlyöneiksi lasketaan sellaiset oppivelvollisuusikäiset, jotka eivät lukuvuoden aikana ole ollenkaan osallistuneet perusopetukseen. Kaikilla luokkaasteilla voi olla oppivelvollisuutensa laiminlyöneitä. Oppivelvollisuutensa ohittaneita ovat peruskoulusta eronneet ilman päättötodistusta. Oppivelvollisuutensa aikana he eivät ole suorittaneet koko perusopetuksen oppimäärää. (Tilastokeskus s.a.).

Kun koulupudokkuus nähdään yksilön prosessina, sen syiden nähdään palaavan yksilön menneisyyteen sekä taustatekijöihin. Koulupudokkaasta käytetään myös termiä kouluakäymätön. (Koskela ks. 2016, 12).

Kun nuoren kasvuvuosien kokonaistilannetta on hankala hahmottaa, tulee koulutuksesta yhteiskunnassamme herkästi konteksti, jonka kautta ongelmaa käsitellään. Tässä tilanteessa on mahdollista nähdä koulupudokkuus yksilökeskeisenä ilmiönä. Esimerkiksi syrjäytymisen merkinä havainnoidaan opiskelupolun katkeaminen peruskoulun päättyessä. Katkoksia on kuitenkin monenlaisia. (Koskela ks. 2016, 11.)

3.3 Aiemmat tutkimukset

Nuorisotyötä kouluissa on kymmenen vuoden aikana tutkittu paljon. Koulunuorisotyöntekijän tekemää työtä koulupudokkuuden näkökulmasta on hyvin vähäisesti tutkittu, jopa olemattomasti. Nuorisotyö koulumaailmassa on pinnalla oleva asia, mutta koulupudokkuuden kannalta tutkittaessa on hyvin vähäisesti tietoa saatavilla. Koulupudokkaiden kanssa toimimiseen löytyy keinoja ja erilaisia menetelmiä, mutta koulunuorisotyöntekijän rooli pudokkaiden kanssa jää tutkimuksissa vähäiseksi. Koulupudokkuus käsitteenä tulee tutkimuksissa esille. Kyseessä on tällä hetkellä valtakunnallinen ilmiö.

Kouluakäymättömien yläkoululaisten oppilaiden tarkkaa määrää Suomessa ei ole tiedossa. Kouluterveyskyselystä 2019 selviää nuorten olleen poissa sairastumisen vuoksi ja loput olivat luvattomia poissaoloja. (Suomen virallinen tilasto 2019.)

Kouluakäymättömyydestä aiheutuneita poissaoloja on pyritty ratkaisemaan suurimmaksi osaksi esimerkiksi poissaolojen seurannalla, opiskelulla erityisopettajan kanssa, opetuksen eriyttämisellä, koulupäiviä lyhentämällä sekä vapaaehtoisilla tavoilla näyttää osaaminen. (Pilbacka-Rönkä 2021.)

Ennaltaehkäisevänä keinona poissaolojen puuttumiseen käytetään oppilaiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden tunteen lisäämistä. Systemaattisesti ja jatkuvasti seurataan oppilaiden läsnäoloa koulussa. Opiskeluhoitoryhmän konsultointi tapahtuu mahdollisimman matalalla kynnyksellä. Kun oppilaalla on yli kolmekymmentä tuntia poissaoloja, tehdään tilanteesta perusteellinen kartoitus. Kartoituksen osana voidaan hyödyntää koulupoissaolokyselyä eli SRAS-R. Tarvittaessa kutsutaan koulun ulkopuolinen toimija, kun poissaoloja on yli viisikymmentä tuntia. Mikäli poissaolon puuttumisen keinot eivät ole auttaneet ja poissaoloja kertyy silti (yli seitsemänkymmentä tuntia), tehdään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tai lastensuojeluilmoitus konsultaation pohjalta. (Sergejeff & Polvinen 2021).

Ensimmäisinä keinoina oppilaan erityisiin tarpeisiin, jotka hankaloittavat opiskelua opetusryhmässä, vastataan eriyttämisellä. Erityisten painoalueiden tavoitteena on auttaa oppilasta omaksumaan opintojen etenemisen kannalta välttämättömät oppisisällöt. Oppimäärät voidaan myös yksilöllistää. (Pilbacka-Rönkä 2021).

Pegueron ja Bracyn 2014 tutkielmassa esille nousee koulutuksen keskeytymisen lisäävänä tekijänä olevan esimerkiksi kurinpitotoimien kohteeksi joutuminen. Jatkuvuuteen kannustaa hyvä opetushenkilöstön suhde. (Peguro & Bracy 2014, 412,420).

Tehtyjen tutkimusten perusteella koulunuorisotyöntekijän rooli koulussa nousee esille opinnäytetöissä siten, että nuorisotyöntekijän ei tarvitse perustella työtään koulumaailmassa enää yhtä vahvasti kuin aiemmin ovat joutuneet

(vuosikymmenten alkupuolella tehtyjen tutkimusten perusteella). Aihetta sivutaan monissa opinnäytetyöissä. Varpenius 2020 toteaa opinnäytetyössään, että tutkimuksissa on päästy eteenpäin tutkimuksellisista näkökulmista katsottuna. (Varpenius 2020).

Opinnäytetyössään Uurainen 2012 on tuonut esille, että koulunuorisotyötä on hankala määritellä käsitteenä ja sisältönä yksiselitteisesti. Koulunuorisotyöntekijä ei ole virallinen termi vaan ennemminkin nuorisotyön sisällä liikkuva nimitys nuorisotyöntekijöistä, jotka työskentelevät pääpainotteisesti kouluissa. Selkeää rajaa ei ole laitettu. (Uurainen 2012.)

Koulunuorisotyöntekijä- nimikettä käyttävä työntekijä voi olla koulussa kokopäiväisesti tai useammassa koulussa. Myös kouluyhteistyötä tekevä nuorisotyöntekijä, jonka työpiste ei sijaitse fyysisesti koulussa, voi kutsua itseään koulunuorisotyöntekijäksi. (Uurainen 2012.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimuksen kohde ja kohdejoukko

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat koulunuorisotyöntekijät, jotka työskentelevät kouluikäymättömien oppilaiden kanssa. Tutkimuksessa kohderyhmä koostuu Mikkelin neljän yläkoulun koulunuorisotyöntekijöistä. Näistä neljästä haastateltavasta kaksi toimii OKM:n alla olevassa valtakunnallisen perusopetuksen sitouttavan kouluyhteisön hankkeessa eli SKY hankkeessa. Toimintamallin ensisijaisena tavoitteena on vähentää ja ennaltaehkäistä poissaoloja perusopetuksessa.

Koulunuorisotyöntekijät työskentelevät Mikkelin yläkouluissa. Koulunuorisotyöntekijöiden kohderyhmänä ovat ensisijaisesti 7.–9.-luokkalaiset. He myös tukevat alakoulusta seitsemännelle luokalle siirtyviä sekä yläkoulusta toiselle asteelle siirtyviä oppilaita. Koulunuorisotyö tavoittaa suurimman osan yläkouluikäisistä, joten on erittäin tärkeää, että nuorisotyö on siellä missä nuoret ovat. (Liukkonen & Korhonen 2021.)

4.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimuksentehtävänä on selvittää koulunuorisotyöntekijöiden työtä oppilaiden kanssa, joilla on kouluakymättömyyttä. Tutkimuskysymysten avulla kerätään lisää tietoutta muille. Kohderyhmänä ovat Mikkelin koulunuorisotyöntekijät, jotka työskentelevät 7.–9.-luokkalaisten nuorten kanssa.

Tutkimuskysymykset ovat

1. Millaisena koulupudokkuus näyttäytyy koulunuorisotyöntekijöille?
2. Millaisia työtapoja koulunuorisotyöntekijät käyttävät koulupudokkaiden kanssa?

Tutkimuskysymysten avulla haluan saada mahdollisimman tarkasti kuvattua koulunuorisotyöntekijöiden työtä koulupudokkaiden kanssa.

4.3 Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä

Tutkimusotteeni on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Aineistonkeruumenetelmänä on haastattelu. Laadullinen tutkimus menetelmänä vastaa tarpeeseeni tarkastella, millaista koulunuorisotyöntekijöiden työ Mikkelissä koulupudokkaiden kanssa on.

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on lähestymistapa, jossa asetetaan kysymyksiä ja niitä tulkitaan eri näkökulmista. Kvalitatiivinen tutkimus on tieteelliselle tutkimukselle menetelmäsuuntaus. (Hirsjärvi ym.2007, 156.)

Laadullinen tutkimusote soveltuu tutkimukseeni, koska opinnäytetyössäni pyrin ymmärtämään koulunuorisotyöntekijöiden tekemää työtä oppilaiden kanssa, joilla on kouluakymättömyyden pulmia. Opinnäytetyössä pyritään kuvaamaan todellista ilmiötä sekä pyritään tutkimaan sitä mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Opinnäytetyössä haetaan tutkittavien henkilöiden kokemuksia ja näkökulmia sekä perehdytään ilmiöön liittyviin ajatuksiin.

Opinnäytetyöhön aineistonkeruu menetelmäksi on valittu haastattelu, koska aihe on sopiva vuorovaikutuksen avulla kerättävää tietoon. Opinnäytetyön

aihe on laaja, joten myös sen takia haastattelu on kattavin tapa kerätä materiaalia ja tietoa. Haastattelu on myös strukturoimaton eli avoin haastattelu. (Hirsjärvi ym. 2009, 224.) Aineistoa voidaan analysoida monin tavoin. Opinnäytetyössä pääperiaatteena on valita analyysi tapa, joka tuo vastauksen tutkimustehtävään.

Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä. Teemahaastattelu on rajattu tietynlaiseen aihepiiriin eli tässä opinnäytetyössä koulunuorisotyöntekijöihin, jotka tekevät työtä kouluikäymättömien oppilaiden kanssa. Haastattelulla tuodaan esille tutkittavien henkilöiden omakohtaisia kokemuksia. Teemahaastattelulla tutkitaan haastateltavien ajatuksia, kokemuksia sekä tunteita. Teemahaastattelulla tuodaan tutkittavien henkilöiden oma elämänsä maailma esille. (Hannila & Kyngäs 2008, 3.)

Teemahaastattelu sijoittuu lomakkeen ja avoimen haastattelun välimuotoon. Teemahaastattelussa aihepiirit eli teema-alueet ovat tiedossa, mutta kysymysten järjestys ja muoto puuttuvat. Teemahaastattelua on hyödynnetty paljon kasvatus- ja yhteiskuntatieteellisissä tutkimuksissa, koska se vastaa parhaiten kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtia. (Hirsjärvi ym. 2009, 208.)

Opinnäytetyössä aineistonkeruumenetelmänä käytetään koulunuorisotyöntekijöiden teemahaastattelua. Haastattelua ohjaa aiemmin kirjallisuuteen ja tutkimuksiin perehtyminen opinnäytetyössä. (Hirsjärvi ym. 2009, 85,86.)

4.4 Aineistonkeruuprosessi

Haastateltavana ovat koulunuorisotyöntekijät, jotka työskentelevät Mikkelin yläkouluilla. Haastateltavat valikoituivat Ristiinan yhtenäiskoulusta, Rantakylän yhtenäiskoulusta, Urheilupuiston koulusta ja Mikkelin Lyseon koulusta. Näiden neljän lisäksi kysyin myös vielä yhtä koulunuorisotyöntekijää, mutta hän ei vastannut mitään kyselyyn. Mikkelin alueella toimii seitsemän yläkoulu ja tähän työhön tarpeelliseksi määräksi valikoitui neljä niistä. Muualla ei ole koulunuorisotyöntekijöitä. Määrään myös vaikutti se, että osa heistä on OKM:n hankkeessa mukana vähentämässä ja ennaltaehkäisemässä poissaoloja. Koin tämän tarpeelliseksi opinnäytetyössäni.

Otin ensin yhteyttä koulunuorisotyöntekijöihin sähköpostitse. Sähköpostissa kerroin koulunuorisotyöntekijöille teemasta. Sähköpostitse pystyin etukäteen kertomaan koulunuorisotyöntekijöille haastattelun tarkoituksesta sekä teema-alueista. Koulunuorisotyöntekijöille lähetin haastattelukysymykset ennakkoon. Haastattelurunko löytyy liite-osiosta. Haastattelukysymykset on jaettu kahteen osioon. Ensimmäisen osion haastattelukysymykset keräävät tietoa, millaisena koulupudokkuus näyttäytyy koulunuorisotyöntekijöille ja toinen teema käsittelee millaisia työtapoja koulunuorisotyöntekijät käyttävät koulupudokkaiden kanssa työskennellessään.

Haastateltavista kolme työskentelee Mikkelin keskustan läheisyydessä ja yksi heistä työskentelee noin 20 kilometrin päässä Mikkelin kaupungista. Haastattelut suoritettiin Teams-sovelluksen kautta. Ennen haastattelujen alkamista haastateltavia on kutsuttu osallistumaan ja lähetetty tietosuojaseloste sekä kysytty suostumus haastattelun tallennukseen. Haastateltavien kanssa on erikseen sovittu sopivat ajankohdat haastattelulle. Haastattelut pidettiin tammi-kuussa 2023.

Haastateltaville lähetettiin sopivan päivän löytyessä ennakkoon Teams-kutsut sovitulle ajalle. Sähköpostitse haastateltavilta kysyttiin vielä suostumus tallennukseen sekä aineiston käyttöön. Haastatteluun varattiin tunti aikaa ja haastattelijana huolehdin, että pysyin luvatussa ajassa kiinni. Haastateltavat antoivat myös suostumuksen olla yhteydessä tarvittaessa haastattelun jälkeen.

Haastateltavilla oli itsellään kysymykset valmiiksi lähetettynä ja haastattelun alussa kerroin kuinka haastattelu etenee. Haastattelun alkaessa haastateltavalle kerrottiin milloin tallennus on aloitettu ja milloin se on sammutettu. Haastattelu eteni kahden teema-alueen alle laadituilla kysymyksillä. Haastattelun suoritin keskustelunomaisesti.

Teemahaastatteluni runko ohjasi haastatteluita. Haastattelijana minulta vaadittiin valmistelemaa työtä ja pohjaa kyseisestä aiheesta, jotta pystyin nostamaan haastatteluista teemoihin kuuluvaa aineistoa esille sekä pystyin esittämään mahdollisia lisäkysymyksiä haastateltaville. Olin myös valmiiksi perehtynyt haastateltavien kouluihin, joissa he päätoimisesti työskentelivät. Tutkijana on pyrittävä tavoittelemaan haastatteluiden vastauksien olennaiseen sisältöön. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 142.) Haastelussa huomasin, että puhetyylejä sekä

täytesanoja on erilaisia ja se hankaloitti haastattelija haastattelun seuraamista. Haastatteluiden edetessä huomioin haastattelijoiden käyttävän eri määritelmää koulupudokkaalle. Ennen haastatteluita tarkensin haastateltaville käyttämäni kyseistä sanavalintaa, mutta huomioin, että myös koulupudokkaasta käytetään sanaa kouluakäymätön. Haastatteluiden edetessä käytin myös muiden haastattelevien vastauksia, jotta haastateltava pystyisi kertomaan aiheesta lisää eli virkistämällä haastateltavan muistia.

Keräämäni aineiston tarkoitus on tuoda lisää tietoutta ja materiaalia koulunuo-
risotyöntekijän työkentästä ja miten sitä voidaan hyödyntää koulupudokkuu-
den kanssa.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa päämenetelmänä on haastattelu. Haastattelun etuna verrattuna muihin aineistonkeruumenetelmiin on, että sitä voidaan säädellä joustavammin tilanteiden vaatimalla tavalla sekä vastaajia myötäillen. Haastatteluaineistoa on mahdollista muokkaila ja saada enemmän mahdollisuuksia tulkita saatuja vastauksia. (Hirsjärvi ym. 2009, 205.)

4.5 Aineisto ja analyysi

Nauhoitettua aineistoa kertyi noin kolme ja puoli tuntia. Kaikki haastattelut litteroitiin samalla tavalla. Jokainen haastattelu kirjoitettiin sana sanalta auki Wordiin. Haastattelu kysymykset olin valmiiksi jakanut kahteen teemaan helpottamaan auki kirjoittamista.

Tavanomaisesti kvalitatiivisen aineiston analyysi alkaa jo aineistonkeruuvaiheessa. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 135–136.) Aineisto alkoi muodostumaan aineistolähtöisesti teemojen mukaan. Teemoittelua määrittivät tutkimuskysymykset. Teemoista pidettiin kiinni koko prosessin ajan.

Haastattelut litteroitiin eli kirjoitin ne auki Teamssa käydyn haastattelun jälkeen tietokoneen tiedostoon. Litteroinnin tarkkuudelle ei ole yksiselitteistä ohjetta. Hirsjärven ja Hurmeen (2004,139) mukaan tutkimustehtävässä ja tutkimusotteesta riippuu, miten tarkkaan litterointiin on tarvetta ryhtyä.

Haastattelukysymysten jakaminen teemoihin helpotti aineiston analysointia. Haastattelut suoritettiin kuukauden aikana jokaisen haastateltavan kanssa erillisinä sovittuina päivinä. Haastattelukysymykset olin valmiiksi määritellyt tarkasti vastaamaan opinnäytetyöni kahta teema. Haastatteluni olivat luontevia ja sujuivat keskustelunomaisina.

Laadullinen aineisto kirjoitetaan puhtaaksi sananasaisesti eli litteroidaan. Litterointi tapahtuu teema-alueiden mukaisesti. Analysointi vaatii tarkkaa litterointia ja puheen yksityiskohtaista analyysia (Hirsjärvi ym. 2009, 222,228.)

Järjestelin kaikki tiedostot teemojen mukaisesti tiedostoihin. Haastateltavat olin numeroinut selkeyttämään työn kulkua. Haastatteluista nousutta aineistoa aloin tarkastella ja järjestämään teemojen mukaisesti. Aineistojen yhdistelyyn sisältyy induktiivisen vaiheiden lisäksi deduktiivinen vaihe. Vaiheissa tutkijana hyödynnän ryhmiteltyjen aineistojen analyysissa myös omaa ajatusmaailmaani. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 150–151.)

5 TULOKSET

5.1 Koulupudokkuuden näyttäytyminen koulunuorisotyöntekijän silmin

Haastateltavat kertoivat kuinka koulupudokkuus näyttäytyy heille lisääntyvänä ilmiönä. Haastatteluista nousee esille yhteneväinen havainto siitä, että nuorten kokema ahdistus oli keskeisin syy koulusta pois jäämiseen. Haastateltavat kertovat kokemuksistaan ja kuvailevat koulupudokkaita.

Niitä jonkun verran on tässä meidän koulussa on ja ehkä sellaisena koko ajan lisääntymässä, vaarassa olevia on aika paljon ja nimenomaan se näkyy koulupoissaoloina, että se on isoin mistä niitä huomataan sekä myös ensimmäisenä reagoidaan myös niihin poissaoloihin. Niitä pitää aika tiiviisti katsoa ja se on ensimmäinen hälyttävä merkki. (H1)

Lukuvuoden aikana ne koulupudokkaat on suurimmaksi osaksi ahdistuksesta johtuvia, että se koulu ahdistus rupeaa olemaan voimakas ja aiheuttaa niitä poissaoloja. (H1)

Haastateltavat totesivat koulupudokkaiden määrän lisääntyneen. Oppilaita, jotka ovat vaarassa pudota koulun normaalista järjestelmästä, on paljon. Poissaolojen määrän ja syiden seuraamisella on saatu tartuttua poissaoloihin,

mutta jos resursseja ei ole poissaoloseurantaan, jäävät tämä nuoret huomaamatta tai heidät huomataan liian myöhään.

Mulla on yksittäisiä nuoria, joilla on koulua käymättömyyttä. Jos puhutaan niistä, joilla niitä ei ole reippaasti vielä, mutta alkaa muodostumaan, niin niitä on yksittäisiä tyyppisiä, jotka on mulle ohjautunut. (H2)

Yleensä näillä nuorilla on henkilökohtaisessa elämässä jotain meneillään ja heijastuu koulupoissaoloina. (H2)

Koulujen välillä on selkeitä eroja. Jos koulun resurssit ovat kunnossa, on helpommin sekä tehokkaammin päästy koulupudokkuuteen kiinni ja saatu minimoitua poissaolot.

Se on kaikilla yksilöllistä. Jokaisella on oma tarinansa ja omat syynsä minkä takia koulu ei jostain syystä suju tai toimi. Mulla on enemmän poikia, jotka selvästi jää kotiin tai ajattelee, että koululla ei ole mitään heille tarjota. Ahdistus on tosi iso tekijä, että se vaikuttaa. (H3)

Nuoret kokevat paljon kouluahdistusta, joka ilmenee koulupoissaoloina ja koulusta pinnaamisella. Ahdistus pahenee ja nuorta on hankalampi auttaa, jos ei ajoissa ole päästy nuoren asioihin kiinni.

Mun yks tehtävä tai osa alue on mun työssä se, koulupudokkaiden ehkäisy, mutta kun on pudonnut jo koulusta niin se ei kuulu meidän työkuvaan. Poissaoloja on tosi paljon oppilailla. (H4)

Jokainen on tietysti yksilö ja siellä on yleensä taustalla jotain muuta kuin se koulusta skippaaminen. Yleensä siellä on tosi isona tekijänä ahdistus. (H4)

Haasteluissa ilmeni monta samanlaista tekijää koulupoissaoloihin ja suurin niistä oli ahdistus, jota nuoret kokevat. Ahdistuneisuutta nuorilla nousi joko kouluympäristöstä tai vaikeutena lähteä kouluun. Haastateltavat kuvailivat koulupudokkaiden olevan yksilöitä, joilla on omassa henkilökohtaisessa elämässä meneillään jotain mikä heijastuu koulunkäyntiin.

5.2 Koulupudokkuuden näyttäytyminen koulunuorisotyöntekijöille ilmiönä

Koulupudokkuus on valtakunnallinen ilmiö. Haastateltavat kuvailivat miten koulupudokkuus heille näyttää ilmiönä sekä millä luokka-asteilla koulupudokkuutta oli havaittavissa. Haastateltavat kertoivat myös omia kokemuksiaan siitä, miten koulupudokkuutta on voitu aikaisemmin havainnoida. Koulupudokkaita on kuitenkin vaikea suoraan havaita, sillä jokainen nuori on yksilö ja jokaisella ongelmat koulunkäynnin kanssa ovat yksilöllisiä. Yhteistyö nuoren ja koulunuorisotyöntekijän välillä on erittäin tärkeää.

Koulupudokkuus ilmiönä näyttää yleistyvän ilmiönä ja varhaisen puuttumisen avulla niihin on parhaimmat mahdollisuudet vaikuttaa ja päästä heti kiinni oppilaaseen ja perheeseen. Yhteistyö oppilaan, opettajien ja perheen kanssa on erittäin tärkeää. (H1)

Koulupudokkuus alkaa näkymään enemmänkin vetäytymisenä. Eivät kaverisuhteita tai kannattelevia voimia siellä koulun päässä. Ysiluokkalaisissa huomaa et ei niinkään ahdistusta vaan niissä alkaa olla oppimisen haasteita ja käytöshäiriöitä ja se näkyy ysiluokkalaisten keskuudessa. (H1)

Koulupudokkuus on kasvava ilmiö, joka tulee haastateltaviltani myös esille. Varhaisen puuttumisen ja yhteistyön merkitys on suuri.

Tällä hetkellä ilmiönä aika pienenä, mutta haastavana ja hyvin moniperäinen. Meidän koulussa tällä hetkellä hyvin vähäisenä. (H2)

Ysiluokalla alkaa näyttämään, mutta myös pieni prosentti seiska luokilla näyttää. (H2)

Mielestäni ilmiönä haastava ja mietin, että osatekijänä on niin suuret ryhmät ja paineet suoriutua on niin kovia. (H3)

Suuret ryhmäkoot nousevat esille. Suurten ryhmien koko ahdistaa useaa nuorta ja luokkatilaan on vaikea mennä. Pääpainotteisesti yhdeksännellä luokalla on havaittu koulupudokkuutta.

Meidän koulussa on noin 400 nuorta, joten voisin veikata karkeasti, että varmasti yläkoulussa lintsuamista enemmän kuin ala-asteella on. Yläasteella on älyttömän paljon poissaoloja. Yhteislintsaamista on tietyllä tapaa ja joillain luokalla enemmän poissaoloja. (H4)

Varsinkin pojilla poissaolot kasvaa, mitä ylemmälle luokalle mennään. Seiskalla on alkanut jo vähän olemaan, sitten kasilla vähän enemmän ja sitten se on räjähtänyt käsiin siellä ysillä, jos sitä ei oo saatu kuriin. (H4)

Mikkelin yläkouluissa 9.luokalla on havaittavissa haastatteluiden perusteella huomattavasti poissaoloja. Koulujen välillä on kuitenkin haastatteluiden perusteella eroavaisuuksia. Poissaolot ovat alkaneet osalla jo 7.luokalla, ja koulun edetessä lisääntyneet kohti 9.luokkaa. 7 luokkalaisilla on ollut vielä motivaatiota käydä koulussa. Jos kierteeseen ei ole ajoissa puututtu, on haasteellista 9.luokalla enää saada koulupoissaolokierrettä katkaistua. Haastattelun neljän yläkoulun välillä on myös huomattavia eroja. Osassa kouluista on päästy pureutumaan poissaoloihin riittävän ajoissa sekä toimintamallit koulupudokkaiden kanssa ovat toimineet. Osassa haastateltavissa olevista kouluista tehdään työtä koulupudokkuuden eteen, mutta se ei ole riittänyt kuitenkaan kierteen katkaisemiseen.

Kaverisuhteiden ja verkoston puuttuminen vaikuttaa myös koulupudokkuuteen. Kaverin tuki koulussa helpottaa nuorta lähtemään kouluun ja kynnys jäädä kotiin madaltuu. Haastatteluissa nousi esille ylempien luokkien poikien jäävän kotiin helpommin. Nuoret ajattelevat olevansa jo niin vanhoja, ettei heitä voi pakottaa mihinkään ja tästä syystä poissaolot lisääntyvät sekä opiskelumotivaatio on hiipunut osalla 9. luokkalaisella.

5.3 Koulunuorisotyöntekijän rooli

Haastateltavat koulunuorisotyöntekijät kuvasivat omaa rooliaan merkityksellisesti. Haastateltavat pyrkivät olemaan nuorten tavoitettavissa ja toimimaan aktiivisesti koulun eri käytänteissä. He toimivat tukena luokassa pelkällä läsnäolollaan. Koulunuorisotyöntekijä voi sopia sanattomasta viestinnästä tuntia varten nuoren kanssa.

Koulunuorisotyöntekijä ei toimi opettajana, koulunkäynninohjaajana tai terapeutina, vaan hyvässä luottamussuhteessa nuoren kanssa ja ohjaa nuorta tarvitsevalle taholle, jos heidän antamansa tuki ei riitä. Koulunuorisotyöntekijän kanssa nuoret voivat keskustella normaaleista arjen asioista ja hyödyntää koulunuorisotyöntekijän tukea.

Koulunuorisotyöntekijä ja koulu toimivat yhteistyössä. Opettajat ja muu koulun henkilökunta hyödyntävät nuorisoalan ammattilaista tarvittaessa. Nuorisotyö nähdään vahvana toimijana, joka pystyy tukemaan nuoren kouluhyvinvointia niin yksilö- kuin ryhmätasolla. Haastateltavat kertoivat miten nuoret ohjautuvat heille kouluissa.

Luokanvalvojat on ottaneet yhteyttä tai sitten on kysely et onko tällöinen oppilas käynyt tai onko kiinnittänyt huomiota koulu arjessa minkä verran. Monen opettajan kanssa semmonen automaatio, jos poissaoloista ruvetaan pitää palaveria niin on siellä mukana ja pyrin myös ennakkoon nuoren kanssa kontaktiin. (H1)

Koulunuorisotyöntekijän löytää helposti myös koulun henkilökunta. Henkilökuntaa on ohjattu ottamaan yhteyttä koulunuorisotyöntekijään koulupudokkaiden asioissa. Koulunuorisotyöntekijän ammatillista osaamista hyödynnetään koulupudokkaiden kanssa.

Usein on luotu luottamuksellinen suhde siihen nuoreen jo kohtauksen kautta tai nuori on käynyt jossain nuorisotyön tarjoamista toiminnoissa ja sitä kautta tullu tutuksi nuorelle. Sitten on myös keissejä, joissa luokanohjaaja tai nuorta opettava opettaja on nähnyt huolen tai poissaolot ja kokenut, että tässä voidaan hyödyntää nuoristyön osaamista. (H2)

Koulunuorisotyöntekijän rooli on olla luottamuksellinen ja kiireetön aikuinen. Koulunuorisotyöntekijät käyttävät omaa persoonaansa ja luovat hyvän keskustelusuhteen nuoreen.

Moniammatillisena yhteistyönä tapahtuu, että joko kuraattori, terapeutti tai erkaopella on tieto siitä, että jollain nuorella on paljon poissaoloja ja siihen täytyy reagoida. Mikkelissä meillä on malli, joka prosessinomaisesti toimii, että tehdään lastensuojeluilmoitus tietystä määrästä. (H3)

Mä annan nuorille sen mahdollisuuden, että voin tulla sun kavereiksi ja tehdä näitä asioita sun kanssa, jos se auttaa sua. (H3)

Koulun henkilökunnan jäsenet ovat koulunuorisotyöntekijän lähimpiä sekä tärkeimpiä kollegoita. Koulunuorisotyöntekijä osoittaa nuorille, että hän on turvallinen aikuinen, jonka kanssa voi tulla keskustelemaan asiasta kuin asiasta.

En aktiivisesti Wilma merkintöjä seuraile, mutta opettajat ovat tietoisia, että jos tulee huoli jostakin oman luokan poissaoloista niin tulee heti, juttelee mun kansa. Opettajalta käsin tulee tieto poissaoloista mulle. (H4)

Koulun muu henkilökunta on yhteydessä koulunuorisotyöntekijöihin, jos he näkevät nuorisotyöntekijän kentän hyödylliseksi kyseisen nuoren kanssa. Mikkelin kouluissa koulunuorisotyöntekijää on hyödynnetty myös erilaisissa nuoria koskevissa palaverissa. Nuoret saavat myös koulunuorisotyöntekijän kiinni esimerkiksi WhatsAppilla tai Snapchatilla. Jos nuorelle tulee tilanne, ettei kykene olemaan omassa luokassa, he voivat mennä koulunuorisotyöntekijän luokse hengähtämään hetkeksi, jotta pääsevät jatkamaan normaalia koulupäivää. Koulunuorisotyöntekijät voivat hyödyntää halutessaan Wilma sovellusta, mutta osa kertoi sen olevan liian virallinen ja tästä syystä välttävät sen käyttöä ja käyttävät mieluiten nuorten suosimia sovelluksia.

5.4 Koulunuorisotyöntekijän käyttämät työmenetelmät

5.4.1 Yksilöohjaus koulunuorisotyöntekijän työmenetelmänä

Kaikki haastateltavat kertoivat käyttävänsä yksilöohjausta työmenetelmänä. Koulunuorisotyöntekijän työtavat vaihtelevat koulun tarpeiden mukaisesti. He myös jakavat toistensa kanssa ideoita ja ajatuksia, mutta soveltavat oman koulun tarpeita vastaamaan.

Koulunuorisotyöntekijöillä on kouluissa erilaisia toimintamalleja kuten esimerkiksi checkin checkout -malli. Malleja on hyödynnetty nuorten kanssa aamulla, jotta nuoret on tavoitettu heti koulupäivän alussa. Malleja ja menetelmiä on monia. Täytyy vain löytää omaan koulun tarpeisiin sopiva malli.

Pyrin vahvasti yksilötason työskentelyyn, että se on tosi paljon nuorikohtaista. Kuitenkin puhutaan koulupudokkaista niin lähettään kartoittamaan mistä se ahdistus johtuu ja pyrin käyttämään erilaisia menetelmiä. (H1)

Haastateltavani pyrkivät vahvasti yksilötason työskentelyyn. Nuorten tilanne on yksilöllistä sekä nuorikohtaista. Nuorten kohdalla on otettava huomioon

mistä koulupudokkuus johtuu ja lähdeittävä selvittämään mikä aiheuttaa ahdistusta koulussa.

Ysiluokkalaisille tehtiin TJ passi missä oli koulupäivät mitä on jäljellä ja he aina sai tarran siihen passiinsa joka päivä, kun kävivät koululla ja sitten lopuksi tarjosin pullakahvit, mikä toimi nuorelle pienenä motivaattorina. (H2)

Mahdollisuuksien mukaan lisätään sitä kouluviihtyvyyttä ja pyritään vähentämään niitä koulupoissaoloja. (H2)

5.4.2 Pienryhmätoiminta koulunuorisotyöntekijöiden työmenetelmänä

Koulunuorisotyöntekijät käyttävät paljon erilaisia työmenetelmiä, joilla saisivat nuorten kiinnittymään kouluun. Tällä tavoin saadaan lisättyä mielekkyyttä kouluikäntiin sekä poissaoloja saadaan vähennettyä.

Ajattelin niin, että kaikista tärkein työkalu on se, että mä rakennan luottamusta ja jonkinlaisen yhteyden siihen nuoreen. (H3)

Voin olla vaikka vastassa koulun pihalla, jolloin se nuori tietää, että kun se tulee kouluun nii, olen siellä ja hän voi mut etsiä tai voidaan sopia paikka missä tavataan. Nuori tietää, että mä tuun ja autan hänet alkuun ja voidaan jutella. (H3)

Koulunuorisotyöntekijä voi räätälöidä koulupudokkaille tavan, joka vastaa yksilön tarpeisiin. Koulunuorisotyöntekijän tarjoama pienikin apu helpottaa koulupudokasta matalalla kynnyksellä yrittämään kouluun tai edes koulun alueelle.

Mun luokse voi tulla huilimaan ja juttelemaan koulupäivän aikana. Tärkeä tavoite tässä työssä on se yhteisöllisyyden lisääminen ja kouluhyvinvointi. (H4)

Koulunuorisotyöntekijöillä on monenlaisia työtapoja. Luottamussuhde sekä hyvä keskustelusuhde nuoriin nousi jokaisessa haastattelussa esille. Haastateltavat kuvasivat yhteistyön toimivan, kun nuori luottaa ja pystyy puhumaan koulunuorisotyöntekijälle. Nuorten kanssa työskennellessä kuitenkin tärkeintä on aina nuori ja nuoren tarpeet. Koulunuorisotyöntekijät toimivat niin yksilöiden kuin myös ryhmän kanssa. Työmenetelmät muuttuvat hieman yksilön ja ryhmien kanssa.

Haastatteluissa nousi esille ryhmäytysten ja pienryhmätoiminnan hyödyntäminen. Haastateltavat järjestävät erilaisia teemaviikkoja, jotta koulupudokkaiden kiintymistä ja viihtyvyyttä koulussa saadaan paremmaksi. Kerho- ja klubitoiminnat kuuluvat koulunuorisotyöntekijän tehtäviin. Haastateltavat ovat useasti myös luokan mukana tukemassa nuoria fyysisellä läsnäolollaan, kuitenkin toimimatta koulunkäyntiohjaajan roolissa. Haastateltavat tuovat esille, että vapaammilla oppitunneilla heidän on luontevinta luoda keskustelua nuorten kanssa.

Pyrin yksilötason työskentelyyn ja se on nuorikohtaista, mitä se kyseinen nuori tarvitsee. Pyrin käyttämään erilaisia menetelmiä. (H1)

Voin pitää yksilöllisiä keskusteluita. Pyrin viettämään työpäivät aula-lassa välintunneilla käytävillä, oppitunneilla mukana tai oppilaskunnan tilassa. Hyödynnän paljon sellaisia vapaamuotoisia kohtaamisia, mutta on myös sovittuja yksilökohtaamisia. (H2)

Meillä on pienryhmiä ja klubi toimintaa. Kaikille avointa ryhmätoimintaa ja nuorten ideoista lähtöistä, että siellä käy nuoria kaikista lähtökohdista käsin oli siten kouluakäymättömyyttä tai ei. (H2)

Mun tärkein tehtävä on kohdata ja kuulla heitä. Yksilöllisestikin työskentelen, jos on jotain hankalia hetkiä tai tarvitsee vaikka tukea koulupäivän jatkamiseen tai haluaa vaikka hetken jutella tai vetää henkeä niin se on yks osa mun työtä. (H3)

Pidän erilaisia ryhmätoimintoja erilaisiin tarpeisiin. (H3)

Oon pitänyt erilaisia ryhmiä esimerkiksi tunnetaito, kiusaamiseen liittyviä tunteja sekä hiljaisia välitunteja. Ryhmäyttäminen on tosi iso asia mihin laitetaan meillä paukkuja. (H4)

Tehokkain on yksilötyö, koska siellä on sitä ahdistusta ja se isona koulupudokkuudesta. (H4)

Haastateltavien käyttämät pienryhmätyömenetelmät ovat mm. valmiita pohjia, joita hyödynnetään tarpeen mukaan. Esimerkiksi mieli ry:ltä käytetään tunneverkosto pohjaa. Tämän lisäksi pyritään luontevaan keskusteluun.

Pienryhmätyöskentelyä tehdään paljon syksyllä. Esimerkiksi ryhmäytyksiä tehdään 7.luokkalaisten kanssa.

Haastattelussa selkeästi nousee esille pienryhmätyöskentely. Koulunuorisotyöntekijät kartoittavat mistä koulupudokkaiden ahdistus johtuu ja pyrkivät erilaisten menetelmien avulla lisäämään nuorten kiinnittymistä kouluun. Koulunuorisotyöntekijät järjestävät nuorten tarpeisiin vastaavia ryhmätyöskentelyitä. Tehokkaimmaksi työmenetelmäksi nousi haastatteluissa esille kuitenkin yksilötyö ja keskustelut.

Haastattelijat toivat esille luottamuksen merkityksen. Luottamussuhteen rakentaminen nuoreen on tärkeä ja ilman sitä on haasteellista päästä pureutumaan pudokkaiden kanssa kouluakäymättömyyteen ja sen juurisyihin sekä ratkomaan tilannetta. Koulunuorisotyöntekijän tavoitteena on saada jokaiselle nuorelle lukuvuoden aikana tunne, että heidät on kohdattu koulun arjessa. Työtä pitää tehdä omalla persoonalla ja omalla tyylillä, jonka takia jokainen koulunuorisotyöntekijä tekee työtään eri tavalla sekä oman koulun tarpeiden mukaisesti. Koulun resurssit vaikuttavat myös koulunuorisotyöntekijän työhön pudokkaiden kanssa.

5.4.3 Moniammatillinen yhteistyö

Koulunuorisotyöntekijä tekee yhteistyötä paljon kouluhenkilökunnan kanssa. Lisäksi he ovat yhteyksissä tai toimivat pareittain muiden koulujen koulunuorisotyöntekijöiden kanssa. Koulupudokkaan tukeminen tapahtuu jokaisessa koulussa koulun omien resurssien mukaisesti. Haastateltavat pohtivat myös pystyvätkö he tukemaan riittävästi koulupudokasta.

Kyllä koulunuorisotyöntekijä pystyy tukemaan koulupudokasta. Pystyy vaikuttamaan koulupudokkuuteen, mut se vaatii yhteistyön. (H1)

Pystytään tarjoamaan matalan kynnyksen tukea, mutta siihen tarvitaan muita tahoja ympärille. (H2)

Koulunuorisotyöntekijä pystyy, mut se on tilanne sidonnaista. Tarvitaan osaavat ammattilaiset mukaan ja oikeita työkaluja. (H3)

Ei yksinään, mutta paljon pystyy kyllä tekemään. (H4)

Haastatteluissa nousi ilmi, että koulunuorisotyöntekijä pystyy tukemaan koulupudokkaita, mutta tarvitsee moniammatillista työskentelyä sen tueksi. Nuorilla voi olla psyykkisiä haasteita, joihin koulunuorisotyöntekijän tarjoama apu ei

riitä, mutta he voivat ohjata nuorta oikealle ammattilaiselle. Haastattelijat kokivat olevansa yksi osa tukea. Haastateltavat toivat esille voivansa auttaa koulupudokasta pienellä avulla, mutta isommassa tapauksessa tarvitaan muita tahoja apuun.

Moniammatillista yhteistyö tapahtuu Mikkelissä poliisin Ankkuri- tiimin, sosiaalitoimen, Väykkäri-työryhmän, oppilashuollon, nuorisopsykiatrian, opettajien, huoltajien sekä muiden koulujen kanssa. Mikkelin koulunuorisotyöntekijät toimivat hyvinkin monipuolisesti ja paljon moniammatillisessa yhteistyössä. Haastateltavat ovat jokainen monipuolisesti tekemisissä koulupudokkaiden kanssa eri ammattilaisten tukemana.

Haastateltavistani jokainen tekee ennaltaehkäisevää työtä, mutta lisäksi he joutuvat tekemään paljon korjaavaa työtä. Jokaisen päätavoitteena on kuitenkin pyrkiä ennaltaehkäisevään työhön, joka mahdollistuu moniammatillisen yhteistyön myötä.

6 POHDINTA

6.1 Johtopäätökset ja tulosten pohdinta

Mikkelin koulunuorisotyöntekijöiden työssä koulupudokkaiden kanssa tulee esille luottamussuhteen merkityksen tärkeys. Koulupudokkuus on valitettavasti kasvava ilmiö, joka tulee työssäni esille. Koulut ja nuorisotyöntekijät ovat tehneet yhteistyötä pitkään. Kouluilla oli tarve aikuiselle, jolla olisi aikaa. Tuloksissa tulee esille, että tällaiselle aikuiselle on kova tarve.

Työn tavoitteena oli tarkastella Mikkelin koulunuorisotyöntekijöiden työtä koulupudokkaiden kanssa. Työssä saatiin selville millaisia työmenetelmiä koulunuorisotyöntekijät käyttävät koulupudokkaiden kanssa. Työtapoja oli muokattu omaan kouluun sopiviksi. Työmenetelminä nousivat esille yksilöohjaus, pienryhmätyöskentely ja moniammatillinen yhteistyö.

Tutkimuskysymyksistä tein mahdollisimman laajat, jotta saan haastateltavista mahdollisimman paljon tietoa työhöni. Teemahaastattelu runko löytyy liite osiosta.

Opinnäytetyössä tulee esille OKM:n hanke, jonka ensisijaisena tavoitteena on ennaltaehkäistä ja vähentää poissaoloja perusopetuksesta. Tässä kyseisessä hankkeessa on mukana kaksi haastateltavista. Tässä nousee esille se, että koulunuorisotyöntekijää nuorisoalan ammattilaisena voi hyödyntää koulupudokkaiden kanssa. He voivat olla kehittämässä koulu yhteistyön valtakunnallisen mallin vakiinnuttamista koulupoissaolojen vähentämiseksi. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021.)

Opinnäytetyöni johti tuloksiin, jossa saatiin lisää tietoa koulunuorisotyöntekijöistä sekä heidän tekemästä työstä koulupudokkaiden kanssa. Koulunuorisotyöntekijät toimivat osana laajaa verkostoa kouluissa sekä sen ulkopuolella. Tällä työllä tuotiin heitä esiin enemmän.

Koulunuorisotyöntekijän tekemä työ pudokkaiden kanssa on vuorovaikutuksellista. Yhteistyön merkitys nousi esille jokaisen haastateltavan kanssa. Koulunuorisotyöntekijän nuorisotyön ammattitaitoa on hyödynnetty kattavasti ja heitä on otettu mukaan pudokkaiden auttamiseen monipuolisesti.

Koulunuorisotyöntekijän rooli ei ole helppo, sillä luontevan luottamussuhteen rakentaminen nuoreen ei ole yksinkertaista. Koulunuorisotyöntekijät ovat kiireettömiä aikuisia koulumaailmassa ja heidän ammattitaitonsa hyödyntäminen koulupudokkaiden kanssa on merkityksellinen.

Ahlberg 2018 tuo esille koulunuorisotyöntekijöiden erilaiset työmenetelmät, jotka tulevat myös esille haastatteluissa. Koulunuorisotyöntekijät hyödyntävät erilaisia työmenetelmiä koulupudokkaiden kanssa.

Haastattelemiini koulunuorisotyöntekijät puuttuvat kouluakäymättömien nuorien poissaoloihin seuraamalla niitä. Tämä tulee esille myös tutkielmassa Pilbacka-Ränkä 2021 ja on yhteneväinen tutkimuksessa nousseiden näkökulmien kanssa.

Työskentely nuorten kanssa edellyttää aikaa ja kiireettömän aikuisen tukea. Koulunuorisotyöntekijän työhön pudokkaiden kanssa vaikuttaa paljon se, miten paljon koululla on antaa resursseja koulupudokkuuden ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puutumiseen. Selvästi esille nousi myös työntekijän oman per-

soonan merkitys. Jokainen haastatteleman koulunuorisotyöntekijä tekee työtään rautaisella ammattitaidolla sekä täydellä sydämellä. Tämä nousi haastatteluissa esille. Halua auttaa ja ennaltaehkäistä koulupudokkuutta oli selkeä.

Tärkeät elementit koulunuorisotyön resurssit ja kiireettömyyden tunne, todetaan myös Pegueron ja Bracyn 2014 tutkielmassa. Tutkimuksessa esille nousee myös kommunikointitaitojen tärkeys oppilassuhteessa.

Moniammatillinen yhteistyö on suuressa roolissa ja koulunuorisotyöntekijät tarvitsevat heitä päästäkseen auttamaan nuorta kokonaisvaltaisesti. Koulunuorisotyöntekijät tekevät yhteistyötä myös muiden koulujen koulunuorisotyöntekijöiden kanssa jakamalla hyviä toimintatapoja ja vinkkejä toisilleen parantaakseen nuorten pysyvyyttä koulussa.

Pilbacka-Rönkä 2021 toteaa tutkielmassaan poissaolojen ratkaisemiseksi niiden seurannan. Haastateltavista osa kertoo tekevänsä poissaolojen seuranta, jotta he voivat reagoida koulupudokkaisuun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Koulujen väliset erot tulevat haastatteluissa esille. Erot syntyvät osittain resurssien puutteesta. Koulunuorisotyöntekijälle ei ole annettu tarpeeksi resursseja puuttua kouluakäymättömyyteen. Tämä johtaa siihen, että he eivät pääse ajoissa ennaltaehkäisevään työn toteuttamiseen.

Ennaltaehkäisevän työn merkitys pudokkaiden kanssa on arvokasta ja tuottaa tulosta, joka näkyy sillä, että pudokkaat on saatu takaisin normaaliin kouluarkeen pienellä tai sitten isommalla tuella. Huomattavana on kuitenkin, että yksin kukaan ei pysty koulupudokkuutta/kouluakäymättömyyttä vastaan, mutta hyvin suunnitellulla, ennaltaehkäisevällä työskentelyllä saadaan merkittäviä tuloksia. Tässä kohtaa pohdinkin, miksi jokainen koulu ei voi tätä resurssia ja panosta laittaa koulupudokkuutta vastaan.

Koulunuorisotyöntekijän työ kouluissa on tuoda sinne työtettä, joka on nuorisolähtöistä. Koulunuorisotyöntekijät tunnistavat nuorten erilaiset elämäntilanteet ja vahvistavat nuorten kytköstä kouluun. (Nuorisotutkimusseura 2021.)

Opinnäytetyössäni kohtasin haasteeksi haastateltavilta vastauksien saamisen kysymyksiini. Tämän johtunee siitä, että he tekevät paljon erilaisien nuorien kanssa työtä ja käyttävät monenlaisia työtapoja. Koin oman ammattitaitoni hyödyksi opinnäytetyössä tässä kohtaa sillä osasin poimia ja ohjata haastateltuita takaisin koulupudokkuus aiheeseen. Omat tietoni ja asenteeni työhön vaikuttivat paljon työn laatuun.

Sain itse tältä työltä lisätietoutta siitä, miten koulunuorisotyöntekijää voi hyödyntää monipuolisesti koulupudokkaiden kanssa. Työ avasi minulle enemmän koulunuorisotyöntekijän työtä. Sain alan ammattilaisilta lisää tietoutta ja opin uusia asioita paljonkin. Koin työni vahvistavan minun omaa ammatillisuuttani ja tulevana yhteisöpedagogina sain lisää työkaluja nuorten kanssa toimimiseen.

6.2 Tutkimustulosten luotettavuuden arviointi

Tutkimus on toteutettu tieteellistä käytäntöä noudattaen. Luotettavuuden arviointiin ei ole yksiselitteisiä ohjeita. Arvioitavia asioita tutkimuksessa ovat kohde ja tarkoitus, tekijän motivaatio, haastateltavat henkilöt ja heidän suhteensa tutkijaan. Työhön on käytetty aikaa ja panosta. (Tuomi & Sahajärvi 2018, 151–152.)

Laadullinen tutkimus voidaan tiivistää kolmeen käsitteeseen, jotka ovat luotettavuus, eettisyys sekä uskottavuus. Tutkija vakuuttaa uskottavin perustein, että on kyennyt käyttämään sekä valitsemaan oikeanlaisia ja perusteluja menetelmiä ja lähestymistapoja ratkaistakseen tutkimusongelman ja totuttaakseen tutkimuksen. Vaatimus täsmentyy jokaisessa tutkimusvaiheessa. Lukijan vakuuttaminen vaatii sen, että tutkimus on edennyt sellaisena kuin se on tuotu lukijalle esille. (Juuti & Puusa 2021, 60–61.)

Tutkija on noudattanut eettisiä periaatteita koko tutkimuksen ajan. Käytetyt menetelmät ja analyysitavat täyttävät kriteerit. Tutkimuksen pyrkimyksenä on saada hyviä asioita esille kohteena oleville ihmiselle. Tutkimuksella ei saa vaarantaa kenenkään ihmisen elämän kulkua. (Aaltio & Puusa 2021, 121.)

Laadullinen tutkimus oli antoisa toteuttaa. Teemahaastattelulla saatiin laaja-alaiset mahdollisuudet keskittyä olennaisiin tekijöihin, jotka tutkimuksen kannalta olivat kiinnostavia. Haastateltavat pystyivät kysymysten avulla avaamaan kokemuksiaan omin sanoin, mikä edesauttoi tutkimuksen sisältöä. Oman aineistoni lisäksi sillä saatiin lisää tietoutta ja sisältöä opinnäytetyöhöni. Haastateltavia sain työhöni neljä, mikä on mielestäni seitsemästä ammattilaisesta kohtuullinen ja riittävä määrä tälle opinnäytetyölle. Haastattelukysymykset tein mahdollisimman kattaviksi, jotta työlle saadaan parhain tulos. Laadullisella tutkimuksella tarkastellaan merkityksen maailmaa. Merkitykset tulevat esille suhteina ja niiden muodostamina merkityksenkokonaisuuksina. (Vilkkä 2021, 62–65.)

6.3 Opinnäytetyöprosessin pohdita ja jatkotutkimusehdotukset

Opinnäytetyön tekijä itse on työskennellyt koulupudokkaiden kanssa sairaalaopetuksen kautta. Tietoa ja taitoa oli valmiiksi (opinnäytetyön tekijällä) osittain tästä kyseisestä aiheesta. Tämä helpotti haastattelukysymysten laatimista ja itse haastatteluvaihetta huomattavasti, sillä luontevaa keskustelua saatiin aiheesta aikaiseksi. Tiedon hallitseminen osittain auttoi myös tämän opinnäytetyön rakentamisessa.

Opinnäytetyön tekijänä minulla oli samansuuntaisia näkemyksiä koulupudokkaista. Tämä työ on minusta ajankohtainen sekä itselleni todella mielenkiintoinen. Sain paljon tietoa alan ammattilaisilta haastatteluista. Työn rakentaminen yksin oli työlästä ja aikaavievää.

Olin kuitenkin sitoutunut työhöni sata prosenttisesti ja sen tekeminen oli mielekästä, koska aihe on erittäin tärkeä. Työ vaati paljon aikatauluttamista ja luottamusta omiin taitoihinsa. Työ oli mielenkiintoinen. Toivon, että tutkimastani aiheesta hyötyvät muutkin. Toivon heidän saavan uskottavaa sekä luotettavaa laadullista tietoa koulunuorisotyöntekijöiden tekemästä työstä koulupudokkaiden kanssa.

Työtä tehdessä jäin pohtimaan olisiko työlle löytynyt nuorista haastateltavia. Tästä työstä voisi jatkaa niin, että kyseistä kohderyhmää haastattelisi asian tiimoilta. Tämä työ on tehty ammattilaisten näkökulmasta. Mielenkiintoista olisi nähdä lisää tutkimuksia koulunuorisotyöntekijöistä koulupudokkaiden kanssa. Työtä tehdessä törmäsin siihen, että tutkimustuloksia oli lähes mitättömästi.

LÄHTEET

Ahlberg, A. Appellgren, J. Järvinen, E. Häsä, S. Komulainen, T. Koponen, P. Kääppä, J. Laitinen, M. Penttilä, A. Rihu, M. & Tani, H. 2018. Koulunuorisotyön käsikirja. Vinkkejä ja työmenetelmiä nuorisotyöntekijälle. Aluehallintovirasto. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.nuortenkouvola.fi/wp-content/uploads/sites/4/2018/12/Koulunuorisotyö_kasikirja_WEB.pdf [viitattu 16.10.2022].

Aaltio, I. & Puusa, A. 2021. Mitä laadullisen tutkimuksen arvioinnissa tulisi ottaa huomioon? Teoksessa Koski, L. Juuti, P. & Puusa, A. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus, 121.

Hannila, P. & Kyngäs, P. 2008. Teemahaastattelu laadullisessa tutkimuksessa. Helsingin ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/38214/stadia-1210852529-2.pdf> [viitattu 2.10.2022].

Heyne, D. Gren-Landell, M. Melvin, G. & Genitty, C. 2019. *Differentiation between school attendance problems: Why and how?* Cognitive and Behavioral Practice 1, 8–34. Verkkolehti. Saatavissa: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1077722918300439> [viitattu 3.10.2022].

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15.–17. painos. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2004. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Jokivarren koulu s.a. Vuosiluokkiin sitomaton opetus. VSOP. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://peda.net/orimattila/peruskoulut/pl/jkl/opetus-luonnos/eo/vsov> [viitattu 23.8.2022].

Juuti, P. & Puusa, A. 2021. Organisaatiokulttuurinäkökulma esimerkkinä laadullisen tutkimuksen yleistymisessä. Teoksessa Kallio, T. & Palpmäki, J. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus, 60–61.

Jyväskylä.s.a. Koulunuorisotyö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.jyvaskyla.fi/opetus/perusopetus-jyvaskylassa/koulunuorisotyö> [viitattu 4.1.2023].

Kantonen, H. 2021. Lukijalle. Teoksessa Hännikäinen-Uutela, A.-L. & Kiilakoski, T. (toim.) Nuorisotyö kouluissa & oppilaitoksissa. Mikkeli: Xamk kehittää 165, 6. PDF –dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitys/osaamiskeskus-nuoska-nuorisotyö-kouluissa-ja-oppilaitoksissa/> [viitattu 31.8.2022].

Keppens, G. & Spruyt, B.2018. *Truancy in Europe -Does the Type of Educational System Matter?* Journal European of Education 53, 414–430. Verkko-lehti. Saatavissa: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/ejed.12282> [viitattu 3.1.2023].

Koskela, T. 2016. Johdanto. Teoksessa Reis, T. & Sinkkonen, H.-M. (toim.) Irrallisuudesta osallisuuteen- valmiuksia koulupudokkuuden vähentämiseen. 18, 9–23. Verkko-lehti. Saatavissa: <https://journal-fi.ezproxy.xamk.fi/akakk/article/view/84824/43901> [viitattu 6.1.2023].

Kolehmainen, M. & Lahtinen, P. 2014. Nuorisotyötä koulussa. Yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen. Humanistinen ammattikorkeakoulu. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2014/11/Nuorisotyötä-koulussa-web.pdf> [viitattu 4.2.2023].

Lahtinen, P. Lewandowski, M. Nieminen, J. Räsänen, P. & Soanjärvi, K.2021. Jyväskylä - Nuorten kaupunki 2025, Nuorisoplääni. Teoksessa Hoikkala, T. (toim.) Mitä Jyväskylä tarkoittaa? Nuorisotyön yhteisötietokirja. Turku: Nuorisotutkimusverkosto, 420.

Leino, M. 2015. *Dropping out from vocational education in the context of the dimensions of communication*. Research in post-compulsory education 20,499–508. Verkko-lehti. Saatavissa: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13596748.2015.1081747?journalCode=rpce20> [viitattu 8.1.2023].

Liukkonen, L. & Korhonen, N.2021. Koulunuorisotyö Mikkeliissä. Toimintaker-tomus. Mikkeli: Nuorisopalvelut.

Määttä, S.Pelkonen, J.Lehtisare, S. & Määttä, M. 2020. Kouluakäymättömyys Suomessa. Vaativan erityisen tuen VIP-verkoston tilannekartoitus. Opetushal-litus. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kouluakaymattomyys_suomessa_0.pdf [viitattu 4.11.2022].

Nuorisotutkimusseura. 2021. Mitä koulunuoriso työ on? Tutkimuskatsaus kou-lunuorisotyön määritelmiin ja tavoitteisiin. WWW-dokumentti. päivitetty

1.6.2021.Saatavissa: <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma75>[viitattu 31.10.2022].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2021. Perusopetuksen sitouttavan koulu yhteistyön toimintamallin kehittäminen.Ok m hanke. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM021:00/2021> [viitattu 17.10.2022].

Opetushallitus.2023. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja oppilashuolto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppimisen-ja-koulunkaynnin-tuki-ja-oppilashuolto> [viitattu 2.1.2023].

Palmu, I. Sergejeff, J. & Puustjärvi, A. (toim.) Koulunkäynnin ongelmat. 2020. Teoksessa Määttä, S. Virtanen, T. Pilbacka-Rönkä.Granroth-Nalkki, S. Ojala, T. Puusaari, A.-K. Takaisin kouluun. Kouluu koulua käymättömille. Jyväskylä: Valteri-koulu, 8–13.

Peguero, A. & Bracy, N.2014. *School order,justice and education.Climate, discipline practices and dropping out.* Journal of research in ado-lescence 3, 412–440. Verkkolehti. Saatavissa: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jora.12138> [viitattu 25.8.2022].

Pilbacka-Rönkä, T. 2021. Kouluakäymättömien oppilaiden tukeminen. Jyväskylän yliopisto. Mikkeli 11.2.2021. Luento.

Sergejeff, J. & Polvinen, M. 2021. Sitouttava koulu yhteistyö. valtioneuvosto. Mikkeli 11.2.2021. Luento.

Sergejeff, T. Pilbacka-Rönkä, T. & Mantila, H. 2019. Kouluu käymättömät oppilaat. Tuuve- ja Monni Online -hankkeet. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://vip-verkosto.fi/wp-content/uploads/2019/09/kouluuakaymattomatoppilaat_opas.pdf [viitattu 3.5.2022].

Suomen virallinen tilasto.2019. Koulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset.WWW-dokumentti. Helsinki: Tilastokeskus. <http://www.stat.fi/til/kjarj/2019/kjarj20192020-02-12tie001fi.html> [viitattu 4.5.2022].

Tilastokeskus s.a. Koulupudokas. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.stat.fi/meta/kas/koulupudokas.html> [viitattu 19.8.2022].

Tuomi, J. & Sahajärvi, A.2018. Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Uudistettu painos. Helsinki:Tammi.

Uurainen, V.2012. Otetaan koppia niistä, jotka on putoamassa. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/48062/Uurainen_Ville.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 6.1.2023].

Varpenius, A.2020. Nuorisotyön rooli oppilaitoksen hyvinvointityössä. Kaakois-Suomen ammattikorkeakoulu. Järjestö- ja nuorisoalan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/354788/Varpenius_Anu%20.pdf?sequence=2&isAllowed=y [viitattu 4.1.2023].

Vilka, H.2021. Tutki ja kehitä. 5.päivitetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Virtanen, T. 2020. Kouluun kiintymisen teoriaa. Teoksessa Määttä, S. Virtanen, T. Pilbacka-Rönkä.Granroth-Nalkki, S. Ojala, T. Puusaari, A.-K. Takaisin kouluun. Koulua kouluakäymättömille. Jyväskylä: Valteri-koulu,22.

Teemahaastattelurunko

Teema 1 Millaisena koulupudokkuus näyttäytyy koulunuorisotyöntekijöille?

- Millaisia kokemuksia sinulla on koulupudokkaista?
- Kuvaile millaisia koulupudokkaat ovat.
- Millaisena koulupudokkuus ilmiö sinulle näyttäytyy?
- Millä luokka-asteella koulupudokkuus näkyy eniten?
- Onko oppilaan kohdalla koulupudokkuutta voitu ennustaa aikaisemmin? Miten?

Teema 2 Millaisia työtapoja koulunuorisotyöntekijät käyttävät koulupudokkaiden kanssa työskennellessään?

- Miten koulupudokkaat päätyvät asiakkaaksesi? Prosessi?
- Millaisia työtapoja koulunuorisotyöntekijä käyttää koulupudokkaiden kanssa?
- Millaisia työmenetelmiä olet hyödyntänyt yksilön kanssa? Entä ryhmän?
- Vaihtelevatko työmenetelmäsi nuorten kanssa poissaolomäärien mukaisesti?
- Mikä käyttämästäsi työmenetelmistä on ollut tehokkain? Mikä siitä on tehnyt tehokkaan?
- Toimitko moniammatillisessa yhteistyössä? Keiden?
- Pystyykö koulunuorisotyöntekijä tukemaan riittävästi koulupudokasta?
- Teetkö mielestäsi ennaltaehkäisevää vai korjaavaa työtä?